

Valtuutetun valtuustoaloite

Aloitteen tekijä (valtuutetun nimi / valtuustoryhmä)

Mika Flöjt Vihreät, Anneli Näppä Keskusta, Taru Lehtinen SDP

Aloitteen päivämäärä

2.6.2025

Aloitteen aihe

Välittömät toimenpiteet psykologien rekrytinnin ja saatavuuden parantamiseksi Pohteella

Aloitteen teksti

Psykologian tieteenalalla on olennainen rooli kaikenikäisten ihmisten terveyden ja erityisesti mielen terveyden edistämässä, mielen terveyden ongelmien ennaltaehkäisyssä, hoidossa ja kuntoutuksessa. Psykologit ovat 5,5-vuotisen maisterin tutkinnon suorittaneita henkilöitä. Psykologeja työskentelee tällä hetkellä Pohteen neljällä toimialueella: OYS sairaalapalvelut ja ensihoito, Kuntoutus, Vammaispalvelut ja Perhe- ja sosiaalipalvelut, OYS psykiatria. Media on uutisoinut toistuvasti Pohteen psykologivajeesta, joka koskettaa erityisesti Perhe- ja sosiaalipalvelut, OYS psykiatria toimialuetta. Kaleva uutisoi 28.4.2025, että yhdellä Pohteen koulupsykologilla voi olla vastuullaan lähes 5800 oppilasta. Voimassaolevan lainsäädännön mukaan opiskeluhuollossa tulee toteutua psykologimitoitus, jossa yhtä psykologia kohden saa olla enintään 780 oppilasta. Oikeuskansleri on linjannut, että hyvinvointialueet eivät voi jättää lakiin perustuvia palveluita lain vastaisella tavalla hoitamatta kattaakseen alijäämänsä. Psykologipalveluiden kuntoon saattaminen ajankohtaisesti edellyttää Pohteelta pikaisia ja kestäviä ratkaisuja, mikä myös tukee Pohteen nykyisen strategian toteutusta (arvot, parhaat osaajat, rohkeasti uutta). Asian ratkaisussa on tärkeää kuunnella ammatillaisia itseään, keitä asia koskettaa.

Esitetään asian ratkaisemiseksi toteutettavaksi välittömästi vuoden 2025 aikana seuraavat toimenpiteet, joita psykologit ovat myös toivoneet.

1. Rekrytointikäytäntöjen kehittäminen

Tällä hetkellä Pohteen psykologien rekrytointia toteutetaan yksiköittäin, missä akuutti tarve havaitaan. Rekrytointikäytännöt vaihtelevat paljon niiden asioiden osalta, jotka ovat psykologeille olennaisia työnhakuun vaikuttavia tekijöitä (=kiinnostutaanko Pohteen työpaikoista ja haetaanko niitä). Näitä ovat:

- onko rekrytinnissa mukana psykologi
 - onko psykologin nimi työpaikkailmoituksessa lisätietoja varten, onko psykologi mukana haastatteluissa ja valintapäätöksessä, onko psykologi valitsemassa toimivat rekrytointikanavat
- onko työpaikkailmoituksessa ilmoitettu palkka
 - tehtäväkohtainen palkka euroissa sekä palkanlisien perusteet ja määrät (% tai euroa)
- koulutusmahdollisuudet
 - toteutuuko ammattiryhmän suositusten mukainen määrä koulutusta vuosittain, onko mahdollisuus ulkopuoliseen kouluttautumiseen, tukeeko työnantaja täydennys- ja erikoistumiskoulutusta [erikoispsykologikoulutukset ja psykoterapeuttikoulutukset] rahallisesti ja koulutuspäivien sisällyttämisellä työaikaan
- työnohjausmahdollisuudet
- esihenkilötyö
 - onko johtava tai vastaava psykologi

Esitetään, että Pohde kehittää ja yhdenmukaistaa psykologien rekrytointikäytäntöjä laatimalla ohjeistuksen psykologien rekrytinnista, jossa edellä kuvatut asiat tulevat huomioiduiksi. Ohjeistuksiin on tuki tarve jättää liikkumavaraa, jotta ohjeistus on aidosti rekrytointia parantava.

2. Pohteen veto- ja pitovoiman kehittäminen työnantajana

- a) Kouluttautumismahdollisuuksien vahvistaminen nykyisestä
 - huomioidaan ammattiryhmäkohtaiset valtakunnalliset suositukset koulutuspäivien määrän ja sisältöjen osalta
 - mahdollistetaan riittävä ja ammatin vaatimukset huomioiva kouluttautuminen työajalla (sis. täydennyskoulutukset sekä monivuotiset erikoistumiskoulutukset kuten erikoispsykologikoulutukset tai psykoterapeuttikoulutukset)
 - tuetaan kouluttautumista taloudellisesti huomioiden vallitseva hintataso (tällä hetkellä esimerkiksi koulupsykologien vuosibudjetit ovat ainoastaan nimelliset 100eur/vuosi)
 - laaditaan pitovoiman takaamiseksi sitouttamisohjelma, jossa Pohde sitoutuu maksamaan kalliimmat ja pidemmät koulutukset (erikoispsykologikoulutukset tai psykoterapeuttikoulutukset) ja sallii ko. kouluttautumisen kokonaan työajalla. Samalla työntekijä sitoutuu sopimukseen työskentelemään Pohteella tietyn ajan koulutuksesta valmistumisen jälkeenkin. Tällä hetkellä esimerkiksi erikoislääkärikoulutuksen voi suorittaa työajalla, eikä siitä aiheudu koulutuskuluja työntekijälle toisin kuin psykologeilla.
- b) Asianmukaiset ja suositukset huomioivat äänieristetyt työtilat, oma työhuone ja tarvittavat työvälineet
- c) Sallitaan ruokailu työajalla työn lomassa kuten on monilla muilla ammattiryhmillä (esim. lääkärin ja hoitajat)
- d) Joustavuus työnantajana
 - Toivotetaan tervetulleeksi osa-aikaiseen työhön haluavat ja mahdollistetaan osa-aikainen työ myös nykyisille työntekijöille
 - Mahdollistetaan palveluiden myyminen Pohteelle esimerkiksi ammatinharjoittajana, vaikka henkilöllä olisi samanaikaisesti työsuhte Pohteeseen. Tämä parantaa asiakkaiden ja potilaiden palveluja, sillä moni toimii ammatinharjoittajana vielä palkkatyön ohella. Valtiovarainministeriön Jy-se 2014 ohje ei tätä juridisesti estä, vaikka sitä on aiemmin niin tulkittu.
 - Mahdollistetaan ammatillinen kehittyminen myös Pohteen ulkopuolella eli virkavapaat esimerkiksi kahdeksi vuodeksi toisella työnantajalla
- e) Konsultaatio- ja työnohjausmahdollisuudet
 - Turvataan riittävä, säännöllinen ja työtehtävien tarpeet yksilöllisesti huomioiva työnohjaus ja jatkuva sisäinen konsultaatiomahdollisuus
- f) Palkkaus

Tällä hetkellä useita psykologien rekryjä jää toteutumatta, koska HR-yksikkö ei hyväksy esityksiä psykologien palkkoiksi. Palkkataso on moni paikoin ennen Pohdetta vallinneelta ajalta. Tarvitaan uuden kilpailukykyisen palkkarakenteen toimeenpano pikaisesti, jossa huomioidaan

 - työtehtävät, niiden vaativuus ja laajuus
 - työntekijään liittyvät tekijät kuten kokemus, osaaminen, koulutus yms. seikat
 - rekrytisäät sekä muut tilanne- ja aluekohtaiset lisät turvaamaan psykologien saatavuus kaikkialla maakunnassa myös Oulun ulkopuolella
- g) Muut psykologien esille nostamat asiat (viite Oulun Seudun Psykologit ry lausunto suunnitelmaluonnokseen tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten määrittelystä ja määrästä Pohjois-Pohjanmaalla vuosille 2023–2025, päiväys 17.5.2023)

Vastine valtuustoaloitteeseen

Lausunto/vastine aloitteeseen

Päiväys

Lausunnon antaja/virka-asema

Liitteet

Tallenna

Tyhjennä